

Jakelussa manituille

Viite Kansallinen pölyttjästrategia

Asia Työryhmän asettaminen kansallisen pölyttjästrategian laatimiseksi

Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut työryhmän kansallisen pölyttjästrategian laatimiseksi.

Toimikausi

24.6.2020 – 31.9.2021

Tausta

IPBES (The Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) julkaisi vuonna 2016 kattavan raportin pölyttäjien ja pölytyksen tilasta. Havainnot pölyttäjien määrän vähenemisestä ovat aiheuttaneet kasvavaa huolta maailmanlaajuisesti, kun niiden ratkaiseva merkitys ekosysteemien toiminnan, maataloustuotannon ja ihmisen hyvinvoinnin kannalta on saavuttanut laajemmin tietoisuutta. Pölyttjäryhmistä merkittävimpiä ovat luonnonvaraisten mehiläiset, kukkakärpäset ja perhoset, mutta pölytystä suorittavia lajeja on myös monissa muissa eliöryhmissä. Tarhamehiläisillä ja kasvatetuilla kimalaisilla on kokonaisuutena pieni merkitys luonnonvaraisiin pölyttäjiin verrattuna, mutta niillä voi paikallisesti olla tärkeä merkitys maataloudessa sekä pölyttäjinä että elinkeinona. Luonnonvaraisten pölyttäjien on havaittu EU:ssakin monilla alueilla vähentyneen ja tarhamehiläisten kuolleisuuden lisääntyneen, mutta kattavaa seurantatietoa ei ole käytettävissä.

IPBESin raportin myötä myös EU:ssa on kiinnitetty asiaan huomiota. Komissio antoi tiedonannon pölyttäjiä koskevasta aloitteesta 1.6.2018, jolla vastattiin Euroopan parlamentin ja neuvoston kehotuksiin ryhtyä toimiin pölyttäjien ja niiden elinympäristöjen suojelemiseksi. Aloitteen tavoitteena on torjua luonnonvaraisten pölyttäjien määrän vähenemistä EU:ssa. Siinä esitetään strategisia tavoitteita ja toimia, joihin EU:n ja sen jäsenvaltioiden on ryhdyttävä pölyttäjien vähenemiseen puuttumiseksi EU:ssa ja suojelutoimien edistämiseksi kaikkialla maailmassa. Aloitteella pyritään myös osaltaan vastaamaan EU:n tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja ekosysteemipalvelujen heikkeneminen.

Aloitteessa tunnistetaan kolme painopistealuetta: I) Pölyttäjien vähenemistä sekä sen syitä ja seurauksia koskevan tietämyksen parantaminen, II) Pölyttäjien vähenemiseen johtavien syiden torjuminen ja III) Tietoisuuden lisääminen, koko yhteiskunnan osallistaminen ja yhteistyön edistäminen. Merkittävimpinä toimenpidekokonaisuuksina nousevat esille elinympäristöjen häviämisen estäminen ja laadullinen parantaminen sekä torjunta-aineiden haitallisiin vaikutuksiin puuttuminen.

Komissio on lisäksi valmistellut jäsenmaista kootun asiantuntijaryhmän tuella ehdotusta EU:n kattavaksi pölyttäjien seurantajärjestelmäksi. Ehdotuksen odotetaan valmistuvan lähitulevaisuudessa.

Uusimman lajien uhanalaisuusarvioinnin mukaan Suomen mesipistiäislajeista noin 20 % ja perhoslajeista 17 % on arvioitu uhanalaisiksi. Luvut kertovat lajiston monimuotoisuuden köyhtymisestä. Uhanalaiset lajit ovat tyypillisesti varsin harvinaisia ja vain paikoin esiintyviä, eikä niiden osuus pölytyksestä siten ole kokonaisuutena suuri. Suomesta ei ole riittävää tietoa laajasti esiintyvien ja yleisten pölyttäjälajien runsauden muutoksista. Suuretkin muutokset voivat jäädä havaitsematta ilman soveltuvaa seurantaa. Eläinpölytteisten viljelykasvien satotilastoista on kuitenkin todettu, että Suomessakin on alueellista pölytysvajetta.

Tavoitteet ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus kansalliseksi pölyttjästrategiaksi ja toimenpidesuunnitelmaksi. Tavoitteena on ehkäistä ja pysäyttää pölyttjähyönteisten monimuotoisuuden ja määrän väheneminen, kääntää kehityssuunta myönteiseksi ja siten turvata pölyttäjien tuottamien ekosysteemipalvelujen jatkuminen Suomessa. Samalla vastataan osaltaan tavoitteeseen pysäyttää Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen.

Strategian lähestymistavan tulee olla kokonaisvaltainen ja kattaa ekosysteemien toiminnan ja pölyttäjien meille tarjoamien palvelujen näkökulmasta kaikki luonnonvaraiset pölyttjähyönteiset ja niiden elinympäristöt. Strategiassa tulee huomioida pölyttäjien keskeinen merkitys maataloudessa ja maatalousalueilla sekä tarhamehiläisten ja muiden kasvatettujen mesipistiäisten merkitys, vaikutukset ja niihin liittyvät elinkeinot.

Työryhmän tulee kiinnittää erityistä huomiota keinoihin, joilla pölyttäjien vähenemistä aiheuttavia syitä torjutaan, tietoisuutta pölyttäjistä lisätään sekä kannustetaan ja tuetaan yhteiskunnan eri tahoja ja toimijoita ottamaan vastuuta pölyttäjien ja niiden tuottamien palvelujen säilymisestä. Lisäksi työryhmän tulee laatia ehdotus kansallisen pölyttjäseurannan järjestämisestä huomioiden EU-tason seurannan kehittämiseksi meneillään oleva työ. Työryhmän tulee myös tarkastella tarpeita ja keinoja pölyttäjiä sekä niiden kantojen muutoksia ja syitä koskevan tietämyksen parantamiseksi. Työryhmän ehdotuksen tulee sisältää arvio sen toteuttamisen edellyttämistä voimavaroista.

Työryhmän tulee työssään ottaa huomioon sekä kansainväliset että EU-tason aihetta koskevat aloitteet ja tavoitteet.

Kokoonpano ja organisointi

Työryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja

Ympäristöministeriö
Ympäristöneuvos Esko Hyvärinen

Jäsenet ja varajäsenet

Ympäristöministeriö
Erityisasiantuntija Olli Ojala
Erityisasiantuntija Sonja Pyykkönen (varajäsen)
Maa- ja metsätalousministeriö
Neuvotteleva virkamies Marjukka Mähönen (varapuheenjohtaja)
Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela (varajäsen)

Ruokavirasto
Ylitarkastaja Päivi Akkanen
Ylitarkastaja Aino-Maija Alanko (varajäsen)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Ryhmäpäällikkö Kaija Kallio-Mannila
Ryhmäpäällikkö Paula Haapasola (varajäsen)

Luonnonvarakeskus
Tutkija Sakari Raiskio
Erikoistutkija Sari Himanen (varajäsen)

Suomen ympäristökeskus
Erikoistutkija Mikko Kuussaari
Erikoistutkija Juha Pöyry (varajäsen)

Luomus
Yli-intendentti Pasi Sihvonen
Laboratoriopäällikkö Gunilla Ståhls-Mäkelä

Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Asiantuntija Mika Virtanen
Lakimies Anna-Rosa Asikainen (varajäsen)

Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Erityisasiantuntija Tapani Veistola
FT Juho Paukkunen (varajäsen)

Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry
Tutkimusasiantuntija Eeva-Liisa Korpela
Puheenjohtaja Hannu Luukinen (varajäsen)

ELY-keskus
Vieraslajikoordinaattori Reima Leinonen

Ylitarkastaja Hannele Kekäläinen (varajäsen)

Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry
Hedelmän- ja marjanviljelyn asiantuntija Tomi Pousi
Toiminnanjohtaja Miika Ilomäki (varajäsen)

Puutarhaliitto-Trädgårdsförbundet ry
Kasvinsuojelun erikoisasiantuntija Hanna Skogster

Pro Agria
Johtava asiantuntija Terhi Taulavuori
Johtava asiantuntija Sari Peltonen

Metsähallitus
Erikoissuunnittelija Kaisa Junninen
Suojelubiologi Mervi Laaksonen (varajäsen)

Suomen Kuntaliitto ry
Luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila
Ympäristöpäällikkö Miira Riipinen (varajäsen)

Sihteerit

Suomen ympäristökeskus
Tutkija Janne Heliölä

Luonnonvarakeskus
Erikoistutkija Sari Himanen

Työryhmä kuulee strategian valmistelun aikana sidosryhmiä ja kokouksissaan tarpeen mukaan asiantuntijoita.

Kustannukset ja rahoitus

Kukin virasto tai taustayhteisö vastaa omien edustajiensa kustannuksista.

Työryhmän menot katetaan ympäristöministeriön toimintamenojen momentilta 35010101.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Krista Mikkonen

Yksikön päällikkö

Mikko Kuusinen

JAKELU

jäsenet, varajäsenet ja sihteerit

TIEDOKSI

Kansliapäällikkö Juhani Damski
Erityisavustaja Antti Heikkinen
Luontoympäristöosasto
Rakennetun ympäristön osasto
Ympäristönsuojeluosasto
Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokavirasto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Luonnonvarakeskus
Suomen ympäristökeskus
Luomus
Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen mehiläishoitajain liitto SML ry
ELY-keskukset
Hedelmän- ja Marjanviljelijäin liitto ry
Puutarhaliitto-Trädgårdsförbundet ry
Pro Agria
Metsähallitus
Suomen Kuntaliitto ry